

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 152.

V Ljubljani, v četrtek 8. julija 1886.

Letnik XIV.

Teorija in praksa.

(Dalje.)

Toda o postopanju ruske politike, ruskega papeža in cara podajamo fakta v podlistku, tukaj pa hočemo za sedaj našim razsodnim čitateljem podajati, kaj piše liberalen Rus Juzov v knjigi: „Inteligencija in narod o narodnem vprašanju“; videli bomo, kako se vjema ruska politika z glavnimi nazori liberalnega Rusa. „Vsaka narodnost, tako piše (IV. str. 105—277) ima svojo posebnost in narodne znake, kar uprav nareja narodnost a jo tudi od drugih razlikuje (razločuje), vsaka narodnost po svoje živi in gre po svoji samostalni poti ter ima pravico za obstanek in razvoj; blagor vsega človeštva se ne pospešuje s tem, da se narodi vsi po enem kopitu strojijo, tudi ne z odrodjenjem (raznarodovanjem), a nasproti s tem, da se razvijajo vse njegove sposobnosti po lastni posebnosti. Čim bolj različne so narodnosti, iz katerih se sestavlja človeštvo, tim bolj popolen je život (življenje) vsega človeštva (njegove celine). Če se pa celina dobro počuti, povzdiguje to zopet razcvit pri posamezni narodnosti in vse nje osobitosti se popolnoma razcvetó.

Ruski starokopitneži mislijo, da ima ruska narodnost pravico druge uničiti. Tak nacionalizem trosi seme razdora v ruski in evropski život, kakor se tudi poedinci (posamezniki) ne morejo ravnati po posebnih sebičnih koristih, pač pa nasprotno po vzajemnih načelih. Pravi nacionalizem zahteva, da se spoštuje pravica drugih narodov in ne uničijo v korist drugemu. Kdor bi hotel osnovati odnošaje narodov na sebičnih načelih, bi bilo toliko, kakor škodovati njim. A te resnice ne morejo pojmiti (zapotasti) propovedniki egoistične narodnosti.

Ruski pisatelj razpravlja potem mogočnosti prilagodjenja narodnih načel k istočastnemu življenju raznih narodnosti v Rusiji. V baltiškimi gubernijah stojé nasproti Rusiji sodbonosna naloga podpirati demokratski element zaradi lastnih političnih interesov. Ta stran je naseljena z Lotiši, Estonci, Kuronci, Livonci in gospodujočimi, proti njim malobrojnimi plemenom s priseljenci Nemci. Oni skladajo veči razred in deloma meščansko opravilo. Vsled neznanja in

preziranja nižjih razredov smo mi — Rusi — dolgo to zemljo za nemško smatrali in vsa skrb pojedincev (Rusa Jurja Samarina in Ivana Aksakova) ni mogla nas prisiliti, da spremenimo naše mnenje. To se razlaga tako le, kjer se je veliko število Nemcev zmirom nahajalo v naši upravi, ki so zmirom skrbeli nam Rusom se vstavljeni.

Ni še dolgo, odkar so se združile nemške dežele z Bismarkom, mi začnemo prevdarjati vso opasnost zoperstavljanja teh dežel, kakor baje nemških, tiste so začeli Nemci pretendirati in reklamirati jih za-se. Še le zdaj smo zvedeli, da se demokratični elementi že dolgo nadjajo ter iščejo in čakajo od nas — Rusov — pomoči proti germanizaciji in gospodstvu nemških baronov in luteranskih pastorej, činovnikov in učiteljev. No, djanja Rusa Samarina, natiskana v inozemstvu o nemških in baltiških pokrajinah in o njih proti nemškemu gospodstvu, niti danes niso dovoljena še po ruski slavni cenzuri, da jih prodajajo v Rusiji! Od tod se vidi, kolik je še vpliv Nemcev v Petrogradu pri dvoru na škodo Rusije! Navedeni narodi, da bi se osvobodili nemške stiske in tlačenja, prihajajo na pravoslavje, nadjaje se lažjega položaja (toraj jim slabo pomaga ruska vlada). Resnica je, da je tlačenje od leta 1819, ko kmetje še niso dobili zemljišča od gospodov, ter se sedaj nahajajo v najbednejšem stanju in so de facto odvisni od gospóde — Nemcev. Ko so leta 1861 osvobojeni bili ruski kmetje, nadejali so se baltiški seljaki, da bode njim ruska vlada dala zemljišča. S tem se razlaga njih privrženost Rusiji in do pravoslavja. Zavoljo tega je kmečko vprašanje socijalno-politično. Gradiva za kmečko vstajo je dovolj proti nemški gospódi — posestnikom, ker v njih vidijo kmetje svoje sovražnike tudi v gmotnem blagostanju in v narodnem vprašanju za obstanek.

Dokaz so temu agrarna pobitja, (kmetje so nekoliko nemških baronov pobili) dasiravno v manjšem številu, kakor v Irski. — Zavoljo tega mi — Rusi smo dolžni v vsem koristiti i na strani ostati prebivalstvu Rusiji prijaznemu in ne gledati (ne skrbeti) na njih sosedno državo. To od nas zahtevajo politični interesi in pravo. Mi moramo obvarovati za Rusijo važne luke, Mitavo, Libavo, Rigo i. t. d., da

ne bodo sosedne države gledale na nje, kakor na nemške dežele in mesta. Razen tega smo dolžni potlačenim pomagati. V nobenem pribaltiškem mestu ali luki nimajo Nemci večine, ako ne v Rigi. S socijalnimi reformami mogla bi Ruska vlada brez vsakega suma prebivalstvo tako pridobiti za Rusko, kakor je poljske kmete z reformami pridobila od l. 1861-1863. Treba nam je tudi za to tamošnjim narodnostim pomagati, da bi odvzeli Nemcem vsako izjemo in neosnovane naslove na prebaltiške dežele ruske cesarjevine. Mi se sicer nočemo zanašati na silo našega orožja, toda vernost naroda zmirom več vredi, kakor ognja sila.

Kar se tiče ruskega naroda proti Poljski, ima tudi Rusija ravno to sodbonosno nalogo, v politiki svojej — pomagati demokratičnemu elementu. Mnogi Rusi so smatrali vse do poljske zmešnjave l. 1863 severno-zahodni in jugozapadni kraj (t. j. vse do Dvine in Dnjepra) za poljske dežele. V teh deželah je v resnici boljši stan poljski obstajal ali iz Poljakov ali iz popoljšanih Litvincev, Belo in Malo-Rusov. Ob času feudalnega gospodstva nad kmetih si ni nihče tega mislil; kakošne so narodnosti ali rodu kmetje; toliko smo vedeli, da so bili vladarji Poljaki in smo smatrali, da ta zemlja mora biti Poljska. Se le ustaja poljske gospode in postopek kmetov l. 1863 odprla je oči javnemu mnenju v Rusiji tistim, ki so ruski vladi pomagali loviti gospodov in še toraj smo konečno spoznali, — da so te dežele ruske, izvzemši Litvo, ktera ravno ne pripada slovanskim deželam, kakor se misli (g. Liháčev).

L. 1855, ko je generalni gubernator litvanske in žmudske šole obiskaval, je našel, da v njih učé veronauk v poljskem jeziku, ter je od tedaj zapovedal, da se morajo deca v materinskem jeziku učiti, ki ni poljski. In tako se sedaj litvanska in žmudska zemlja in šola snaži od polonizacije in polonizma. No, še sedaj se nahaja takih Rusov, da v ruski Poljski ni ruskega prebivalstva, tam je še Malorusko v tako zvani Holmski Rusiji. Se so Malorusi govorili: „Ves (Lajs) Poljak po (do) San (reke) je naš“, t. j. do pritoka Visle.

Kostamarov pripoveduje, da maloruski narod v svojih pesmih pripoveduje, kakor za žide, tako

LISTEK.

Trpljenje katoliške cerkve na Ruskem.

(Dalje.)

Konečno take pa, kateri na prigovarjanje duhovnov s svojo trdovratnostjo in svojevóljno sprejemajo sv. zakramentov po katoliških duhovnih, sedaj ali zanaprej vlado ovirajo, da ne more reda, kakor s' to želi, izvrševati, ne gré kaznovati le z 1—10 rubljev, ampak bolj občutljivo. Trdovratno, t. j. zvesto katoliško ljudstvo hočejo prestaviti, kakor se prestavi hišno orodje v stanovanju, ter je nadomestiti z razkolniškim.

Da pa vlada to resno namerava, nam kaže, kar se je v noči od 31. januarja do 1. februarja zgodilo v samostanu dominikancev v Lublinu. Trije dominikanci, kateri so sv. zakramente delili kmetom, spreobrnjenim k „pravoslavni cerkvi“, bili so odpeljani iz Lublina v Valhinijo. Njih eden, Sičik po imenu, je bil posebno priljubljen zaradi njegove

dobrodelnosti. Nabralo se je mnogo ljudstva pred samostanom, ktero je bilo, kakor pripoveduje ruska sporočila, od kraja mirno. Še le ko so jih redarji nadražili, jeli so se, žal! vstavljeni; ko pridejo saní, na katerih je sedel redarski prednik in priljubljeni o. Sičik, klicali so: Duhovnikov si ne pustimo jemati, in vstavili so saní. Prišlo je še več vojakov, in nad 30 meščanov je bilo ranjenih s sablami in bajoneti in nad 200 so jih zaprli; potem so tirali 3 menihe, ki so zastoj ljudstvo opominjali, da naj miruje, v Varšavski grad.

Ko so dominikance zalotili, so ob enem samostan v Lublinu po vseh kotih preiskovali. Stikovali so po zapisnikih o dovršenih cerkvenih opravilih, vzlasti po krstnih listih o krstih skrivaj izvršenih nad rusinskimi otroci. Isto tako so preiskovali v slavnem samostanu pavlincev v Censtohovem in pri drugih mašnikih, posebno v Varšavi. Tudi z neduhovnimi, ki so bili na sumu, da so potuho dajali pri prejemanju sv. zakramentov, ruska vlada kaj strogo postopa. Ugrabila je posestnika Česlava Dembovsega 10. marca, ter ga tirala v sredo ruske zemlje. Ko je njegov brat prosil pri-

voljenja, da bi ga še enkrat videl, zgrabili so tudi tega, ter mu pripravili isto osodo.

Kaj spriduje vse to? Da Rusija z nevtrujeno grozovitostjo preganja katoliško cerkev, a da le-ta še sedaj ni opešala v nje mejah.

Preganjanje latinskih katolikov na Poljskem.

Gledali smo dosihmal osodo Rusinov z Rimom zedinjenih. Kedar so jih ruski oblastniki kljubu naj-slovesnejšim pogodbam silili k odpadu, k ruski državni cerkvi, kazali so na enako obredje. A kmalo so se lotili tudi latinske cerkve na Poljskem in skušali so jo odtrgati Rimu ter s pomočjo svete sinode in nje voljnega orodja, vpeljati jih v rusko cerkev.

Že Katarina II. je samovoljno osnovala za katolike, zvezane z rusko državo, po raztrganji Poljske, škofijo Mohilev in je namestila zaničljivega izdajalca Siestřencevica, kakor že povedano. Kratko pred nje smrtjo je odpravila škofije, ki so pripadle ruski državi po drugi in tretji razdelitvi Poljske (ki so: Vilna, Lutz, Kiev, Kamieniece), le škofija v Livlandiji je ostala, in mesto teh je pa ustanovila ško-

za Poljake je meja reka Visla. Ves prostor za tisto reko na vzhodu on smatra za svojo (rusko) zemljo. Zaradi tega je ruski narod dolžan varovati svojo etnografsko osebnost, ki je bila kedaj podložna Poljakom, ktera se dandanes smatra še za poljsko. Takošna politika boče le samoobrana in varstvo s strani ruskega plemena; poljsko pa naj bo, kar je poljsko, a mi pa nimamo ne prava, niti razloga prepustiti Poljakom svoje zemlje. Ker Holmska Rusija po svojih etnografskih posebnostih pripada ruskemu plemenu, toraj se nam je treba bojevati s poljsko prosveto, ktera si prizadeva vladati s to zemljo po prerobenju maloruske književnosti, ker je ta velikoruski jezik tamošnjim kmetom skoraj tako neznan, kakor poljski.

No, prizadevanje osvoboditi popolačenja nekdanje poljsko-ruske zemlje ne sme delati na to, da bi porušili vse poljske zemlje. To samo more škodovati našim interesom in ne more dopeljati do pravega porušenja. Mi smo dolžni skrbeti pomoči Poljakom, kakor Slovanom v njihovem borenju z Nemci, in jih staviti za predstražo proti navalom Nemcev na vzhod. Zavoljo tega smo dolžni pomagati razvijanju poljske kulture in jezika.

V drugem bode najboljši način borenja z Nemci to, kar je preskrbel Miljutin v borenju s poljsko revolucijo, a to je poboljšanje ekonomičnega in moralnega stanja pri kmetih in delavskem stanu. Poljski kmetje so ostali brez zemljišča za poljsko gospodarstvo; no, ruska vlada dala jim je za revolucijo leta 1863 zemlje, in s tem načinom položen je temelj novemu ekonomičnemu stanju in redu na Poljskem.

Ako bi ne bilo poljskega ustanka, bi mi morda ne bili o tem nič niti zmenili se, ali tako je kmetijstvo došlo na stran tistih, kteri so mu v resnici pomagali do blagostanja. Da je vravnano toliko za delavce v mestih, kolikor za kmete, to se ne sme niti sumiti, da bi oni prišli na stran onih, ki želijo politično zvezo z Rusko. To je potrebno in zaradi tega, da bi imeli sredstvo in moč boriti se z nemško invazijo. Tako je n. pr. že znano, da veliko zemljišča na Poljskem prehaja v nemško last; no, to je zmirom vlastelin, a ne kmečka zemlja. Znano je tudi to, da se mnogo tovarn in zavodov tudi nahajajo v lasti Nemcev. Zavoljo tega je jako potrebno pomagati delavcem, da se rešijo od nemških gospodarjev, pa da postanejo slednjič sami gospodarji.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. julija.

Notranje dežele.

V Ogorskem Gradišču na Moravskem imeli so v začetku meseca julija volitev v deželni zbor. Kandidat je bil cesarski namestnik, *grof Schönborn*, ki je bil tudi izvoljen. Znamenita je ta volitev zaradi tega, ker bo stala kakor nekak mejnik v ondašnji državni zgodovini in boče še poznim rodovom kazala čudovito gibanje fakijskega življa. Grof Schönborn je letos ondi že v drugič kandidiral. Prvič je nastopil l. 1884 in tedaj je ostal v manjšini, če tudi le za malo glasov, kajti podrla ga je fakijska stranka. Letos se je število njemu oddanih glasov za 41 pomnožilo. Leta 1884 imel

je grof menda vseh glasov skupaj 108, letos jih ima 149. Še celó 22 židov je letos s Čebí grofa Schönborna volilo. Manj vesela pa je novica, da je imel grof Schönborn pred dvema letoma 39 glasov iz uradniških in profesorskih krogov, letos pa le 20. V meščanstvu in priprostem narodu se toraj fakijskost izgublja, v razumništvu, zastopanem po uradniških in profesorjih, pa raste. To nikakor ni provešelo znamenje, če se državni činovniki, kakor so ravno e. kr. uradniki in profesorji, proti temu dvigujejo, ki je po cesarski milosti njih višji in je sploh čuden značaj današnje dobe, osobito Taaffejeve vlade, da se kaj takega sploh sme. Škoda, da se je grof Schönborn zopet odpovedal.

Nesramnost liberalnih Nemcev se je zopet v Gradci v pravi luči pokazala. Njihovo društvo „nemško-nacionalno“ vložilo je pri Graškem mestnem magistratu in pri več drugih kreditnih zavodih prošnjo, da naj se odslej nadalje nikjer več Slovani v službo ne jemljejo. Pismo je vredno, da se ohrani v zgodovini, zato ga hočemo objaviti. Glasí se: „Slavni mestni zastop! Že večkrat in prav po pravici se je povdarjalo, da so Nemci miroljuben narod (!), ki se le tedaj na bojišče podá, kedar ga skrajna sila k temu priganja, takrat se pa tudi vselej obnese! Kar se nas avstrijskih Nemcev tiče, morali smo žalibog (! tako!) že večkrat dokazati svojo miroljubnost; části našega plemena smo pa tudi dolžni dokaz našega poguma in naše moči v boji, ki se nam vsiljuje. (Oj ti ubogi Gradec!) Žalostni položaj politični, v katerem se nahajamo, se nam ne bo še kmalo zboljšal; od grofa Taaffeja se nam ni ničesa nadjati. Zato si moramo sami pomagati. Gledati moramo pred vsem, da bo kolikor moč od dne do dne manj ptujega, nam sovražnega slovanskega elementa med nami. Mi odtegujemo svojim nemškim otrokom dobre in mastne službe pe naših nemških krajih, ter z ujimi hudobne Čehe in Slovence pasemo! Zatoraj bi bilo treba paziti, da bi se službe v mestnem upravištvu, pri redarstvu in drugod, ki ima mestni zastop odločilno besedo, dajale le takim ljudem, ki so naše krvi, ne pa ptuje narodnosti. Takih nam sovražnih ptujcev nahajamo vse mnogo tudi po drugih zasnobnih uradih in podvzetjih. Trgovci naši že dolgo, dolgo zdihujejo pod ptujim pritiskom in so se jim v poslednjem času že celó tukaj živeči Hrvatje nad glavo dvignili s svojo trgovinsko zadrugo. Kamor se ozremo, povsod spodriva nas ptujec; pri zgradbah in stavbah spodriva nas Lah, pri služabniških službah Čeh, pri drugih poslih in opravkih Slovence in Hrvat, Nemeec se mora pa povsod v kot stiskati. Zatoraj povdarjamo, da se v bodočnosti ptujci pri nas na noben način več ne sprejemajo v službo in naj bi bila taista še tako kratka in slabo plačana. Kjer jih pa sedaj še imamo, odpustimo jih brez milosti, če bi se tudi ne bili v ničemer pregrešili, kakor da so se proti naši krvi uprli.“ No, kdo kalí mir?

Vnanje države.

Iz prve debate prvega skupnega sobranja na **Bolgarskem** zanimivi so za vsakega, kdor se z ondašnje politiko peča, nekteri izrazi ondašnjih poslancev, ki se lahko smatrajo za pravi odsev narodnega nepokvarjenega mišljenja. Opozicijski iztočno-rumelijski poslanec Tilev je odločno povdarjal, da ga ni niti jednega Bolgara, kteremu bi se možna zdela ustanovitev „statusa quo“, kakor tudi bi iztočno Rumeliji nikdar ne sprejeli ne uprave in ne organičnega štátuta, ki bi makari tudi samo po imenu spominjal na to, da je bila iztočna Rumelija kedaj sama svoja pod turškim turbanom. Poslanec Risov zbudil je občno pozornost s čitanjem nekega članka z dne 31. maja 1881 v bolgarskem uradnem listu natisnjenega in po ruskem diplomatskem agentu podpisane, ki Bolgare svari pred lažnjivimi preroki, ki se jim približujejo v obleki zgovornih agentov in proti knezu hujskajo. Nikari naj jih ne poslušajo, temveč naj se le zvesto kneza Aleksandra držé, v

kterem vidi Rusija zaslombo in poročstvo bolgarske države. Kako pa je sedaj? Opozicija sama stopila je z Rusijo v zvezo in knezu povsod s težavo pridobljeno in vtrjeno stališče spodbija. Knez si prizadeva sporazumljenje z Rusi v stari tir spraviti; opozicija ga ovira. Ona je toraj vzrok, če se razpor med Bolgari in Rusi še ni poravnal. Konečno se je še Štambulov oglašil, ki ima dostojanstvo predsednika v so-branji in je rekel, da naj poslanci nikari ne pritiskajo vlade in naj nikari ne govoré o rečeh, ki se za sedaj še izvršiti ne dajo in bi bolje bilo molčati o njih. Bolgari imajo za sedaj že združeno državo, obstoječo iz severne in južne Bolgarije, imajo skupne postave, skupno armado, eno in tisto upravo in finance! Nerazumljivo mu je, kaj vendar še zahtevajo, in na dvoje vlečejo posebno sedaj, ko bi si morali vsi Bolgari v roke seči in vlado podpirati.

Črnagora se pripravlja na bodočnost, na velika dejanja, ktera Črnogoreci izza svojih vrhov v duhu že vidijo v svoji sosesčini razvijati se. In takrat, pravijo, da jim ne bo nič več mogoče rok križem držati. Teh misli je knez Nikolaj, teh misli je z njim vred ves Črnogorski narod. V dokaz tega razgovor, ki ga je imel nedavno knez s srbskim politikarjem g. Bjelanovičem. „Ali znate, g. Bjelanovič, pravi knez, kaj Vam hočem povedati? To bi Vam rad povedal, da nam ni še treba obupati. Tega Vam pa ne pravim morda, da bi s tem naš narod tolažil, kar mi je kot knezu sveta dolžnost. Ne, to Vam pravim jako odločno in Vam drugače sploh reči ne morem. Črnigori ni potreba, da bi ob tega ali onega milosti živela. Ako pride do boja med Črnogoro in še kterim drugim njenih sosedov, ne bomo nič več in nič manj zahtevali, kakor to, kar si bomo z lastnimi močmi priborili in zasedli.“ Tako je govoril knez Srbu nasproti. Iz Carigrada je tje-kaj dospel sultanov poslanec, o kterem se tudi trdi, da s čisto politično nalogo, ki je v najožji zvezi z dogodki na Balkanu. V vojnem ministerstvu na Črnigori pričele so se priprave, ki na oboroževanje kažejo in kneževne besede nekako potrjujejo. Posebno sijajno so tudi turškega poslanca sprejeli, ki je poleg kneza tudi še drugim odličnjakom Črnogore velikih turških redov prinesel. To ni, kar si bodi!

Princ Peter Karadjordjevič, zet črnogorskega kneza Nikolaja, je med Srbi v obližji Črnogore živečimi, kakor tudi med Črnogoreci samimi jako priljubljena oseba, kar se je prav določno nedavno v Niksiću pokazalo, kamor sta bila Nikolaj in Peter po opravkih prišla. Takoj so meščani poslali deputacijo k njima in načelnik njen pozdravil ju je blizo tako-le: „Mesto Niksić pozdravlja prvokrat v celej dóbi svojega obstanka v tvojej osebi, o sijajni knez, vnuka velikega junaka Kara Djordje (Črnega Jurja) iz Topolja, ki je Srbe peljal iz teme k luči. Njegovo junaštvo vtlemeljilo je bodočnost srbskemu narodu. Črnogoreci časte in spoštujejo vsakega junaka; Bog nam daj doživeti zlate čase, kedar se bodo Karadjordjeviči zopet povrnili. Ti sam, o Peter, si z nami ene duše in enega srea, kakor tudi s hudo skušaním srbskim narodom!“ Kaj bo le kralj Milan rekel na tolišnje poklone udanosti nasproti svojemu tekmeču Karadjordjeviču? Dobro, kakor bi ga s surovim maslom mazali, mu izvestno ne bodo ugajali, toda kaj hoče, ker mu ne more do živlega. Peter se skrbno varuje levovega brloga, kamor mnogo stopinj drži.

Izvirni dopisi.

Od kranjsko-koroške meje, 5. julija. (Težnje malih trgovcev in oštirjev.) Če tudi se pogostokrat čujejo in čitajo tožbe o propadanji malih trgovcev in prodajalcev po deželi, vendar menimo,

fije v Pinski in Latiševem, na krajih, kjer ni bilo prav nič rimskih katolikov.

Pravičnejši do katoliških podložnih sta bila Pavel I. in Aleksander I. Po Dunajskem miru je ukazal Aleksander v porazumljenji s Pijem III. škofije na novo popisati; Poljska je bila v dve cerkveni pokrajini deljena: v Mohilev in Varšavo. Mohilev je dobil škofije: Samogilijo, Vilno, Luzk, Kamienice in Minsk — pozneje pod Pijem IX. je prišla še škofija v Chersonu; Varšava je dobila: Krakovo, Vladislav, Plozk, Seyno ali Avgustavo, Sandomir, Lublin in Podlahijo. A tudi vlada Aleksandra I. ni bila brez sovraštva do katolikov, pregnal je jezuite iz Bele Rusije, kjer so v kolegijih, v Palozkem, Dünaburgu, Mohilevem, Mstislavem, Orši in Vitebskem, potem tudi po misijonskih postojankah blagronosno delovali. Povod temu prognanstvu je bilo, ker je nekaj njih gojencev prestopilo iz pravoslavne v rimsko-katoliško cerkev.

Prav za prav je katoliško cerkev začel preganjati Nikolaj. Njegovi „ljubezni“ se je tako nepričakovano posrečilo pripeljati unite v „rusko pravoslavje“, tedaj pa je zaklical: „Z uniti gré dobro,

poskusimo še z latinci!“ Ko so bili Rusini „spreobrnjeni“, vrgli so se na Poljake. Samostani so od nekdanj trdnjava katoliški cerkvi.

Na Poljskem so bili takrat revni, to ni mikalo lakomnosti, a bili so središče katoliškega življenja, zato so jih sovražili. Poberimo jim tedaj, kar imajo. Že leta 1828 je izšel, ki je skoro popolnoma zaprečil sprejemanje novincev. Nasledki temu so se kmalo pokazali, hinavcem dovolj povoda, da so šli stopinjo dalje. „Njih cesarsko Veličanstvo“, tako je pisal minister Bludav leta 1828, „je pozvedelo, da mnogo latinskih samostanov v neredu, ker se vabilo zoper to ni izdalo. Vzrok je baje prepričilo število samotarcev, stoletje že to s sabo prinese, da zgublajo vpliv (kaj pa ukaz!). Da se tedaj kaj stori v duhu krščanstva in na blagor rimsko-katoliški cerkvi, ukaže se razpustiti samostane, ki so odveč. Ta preljubeznjiva skrb za katoliške cerkev, za ktero se celó navaja Benedikt XIV. je res ginljivo slišati od ruskega ministra.

Škof Ščit se je podstopil po robu postaviti zoper odpravo samostanov, tirali so ga v sredo Ruske in voljno orodje svete sinode (Kamireka) je

stopil na njegovo mesto. Znan je med drugimi tudi visoko čislan Gutkovski, škof iz Podlahije, ki se je od leta 1830 brez strahu bojeval zoper nasilstvo carovo za svete pravice katoliške cerkve; pregnali so ga iz njegovega sedeža in zatvorili v samostan. Do konca leta 1834 je bilo razdejanih samostanov 202 mimo 300. Tu so kar postopali brez ovinkov; po noči so obstopili vojaki samostan; menihe so iz spanja prebudili in naprej tirali, a nihče ni smel nesti kaj s sabo; potem so pa samostan oropali. Vkljubo konkordata je hodila vlada po potu, ki ga je bila nastopila. Tako so l. 1850, tri leta potem, ko je bil sklenjen konkordat z apostolskim stolom, odpravljenih z ukazom 18. julija h krati 21 samostanov. Pri tem gré pomisliti, da je vsak samostan imel tudi župo, da je bila toraj dvojna rana, ako je bil samostan zatrt.

Leta 1852 so preiskovali, nimajo li pravoslavni znabiti na kakem kraju cerkve; vsled tega so vzeli pravoslavnim 12 kapel in eno župno cerkev. Druge cerkve so prepustili, da so razpadle, ali so vbrnili nameščenje župnikov. Da bi nastalo umetno pomanjkanje, smelo se je vstopiti v semenišče le, ako

da ne bo odveč, če se to vnovič razglasi med svet ter podprè s posebnimi izgledi in slučaji.

Začnimo pri cunjarjih. Ti hodijo nam v škodo celó z Laškega ali so vsaj taki med njimi, ki nimajo na Kranjskem domovinske pravice. Za cunje zamenjajo trakove, sukanec, šivanke, limone, smokve, češnje, čebulo i. dr., ako pa ne dobe cunj, pripravljene so svoje blago prodajati tudi za gotov denar. Toda vse take in še druge tukaj navedene predmete, s katerimi tržijo cunjarji, dobiti je tudi po naših prodajalnicah. Ker pa cunjarji nosijo svojo robo od hiše do hiše, spečajo je več, kakor mi, in tako se godí nam dan na dan precejšnja škoda. Mi plačujemo davek, cunjar spravlja pa dobiček v žep. Dalje nam prizadevajo veliko škode krošnjariji — dohajóci večinoma iz daljnih krajev. Prodajajo vsakovrstno platneno, volneno, sukneno in tudi porcelanasto blago. Spečavajo pa svoje stvari lahko ceneje, kakor mi, ker jim ni treba plačevati toliko vsakovrstnega davka, kakor ga moramo mi, ki imamo stalne prodajalnice. Sedaj pride na vrsto deželna doklada, potem okrajna, za-njo srenjska, šolska in še prihodninski davek.

Izmed krošnjarjev so posebno omeniti še tisti, ki hodijo s svojimi omaricami in pletenicami ob nedeljah in praznikih po gostilnah, ponujajo svoje blago, ktero je pa spet večinoma tiste vrste, kot ga prodajamo mi. Ker tak človek nima ravno stroškov, ne plačuje niti stanovnine, niti hišnega davka, niti svečave itd., prodaja lahko nam v škodo boljši kup; da ne govorimo nič o tem, kako se vjema to prodajanje s postavo o nedeljskem posvečevanju.

Še moramo izmed te vrste prodajalcev omeniti tistih žensk z Laškega in Goriškega, ki v posebnih letnih časih in godéh prodajajo po Savski dolini reči, po katerih se ravno v tistih časih poprašuje, n. pr. južno sadje, smokve, mandeljni, cimet i. dr. Za posebne godove preskrbimo se tudi mi s takimi rečmi, toda kaj pomaga, če nam pa potem obležé v prodajalnici ter se s časoma spridijo.

Navesti hočemo še teženj, ki tarejo tiste izmed nas, ki smo ob enem tudi oštirji. Omenimo le davka na žganje. Razume naj se nas dobro: Mi ne govorimo tu o davku kot takem, ampak o razločku, ki je med davkom na žganje na Kranjskem in na Koroškem. Na Koroškem je vstanu prodajalec liter špirita dati od 6—8 kr. boljši kup, kakor pri nas na Kranjskem. Kmet pri nas na meji ne kupuje rad žganja po gostilnah, ampak špirita si dá prinesiti s Koroškega in si cenó žganje sam doma napravi. Jo je pač sam za-se pametno pogodil, da vode noče plačevati tako drago. Da je naša kupčija pri vsem tem silno piškava, razume se samo ob sebi. Prežalostno pri tej zadevi je pa osobito to, da sedaj, odkar sta špirit in žganje tako hudo obdačena, pijó ju cele družine. Poprej so le moški šli v gostilno pit žganje, sedaj ga pa doma pije tudi žena in otroci! Z ozirom na to, pravimo tudi mi, da je treba špirit izdatno obdačiti, pa ne le v eni deželi, ampak po vsej Avstriji.

Lahko bi še popisovali škodo, ki se nam godí n. pr. po pekih, ki se malo ozirajo na to, ali bo imel gostilničar, ki pri njih kruh kupuje, kaj dobička ali ne, ampak kar svoje dečke otvoré s kruhom ter jih pošljejo po hišah prodajat. In da bi gotovo kaj prodali, prinesó seboj taki dečki s trga še sladkorja, kave itd. Dalje bi lahko še kaj pove-

je vlada privolila. Prav posebno sredstvo za spreobračanje je najdel ukaz l. 1839, katolik obsojen v ostro kazen je bil popolnoma oproščen, da, dobil je častno svetinjo, ako je vstopil v carovo cerkev.

Gregor VI. je storil, kar le človek more, da bi bil cara nagnil do usmiljenja in pravičnosti. Da, storil je tudi to, da je svetoval izvrstnemu škofu v Podlahiji, naj se odpové prostovoljno škofiji, da odvrne večih zlegov, da storil je tudi to, da je povzdignil na nadškofovsko stolico v Mohilovem Ignacija Pavloviča, ki je bil orodje ruski politiki. V zahvalo za to pa je prišel ukaz 25. decembra 1841, ki je podvrgel vsa nepremakljiva posestva škofij, kapiteljnov in redov miniterstvu carjevih graščin, kar se tiče razsodbe in uprave. Še le leta 1847 je sklenila Rusija konkordat z apostolsko stolico, a vlada v Petersburgu ga še razglasila ni, kaj še le izvršila.

(Dalje prih.)

dali o mlinarjih, kateri oddajo prodajalec in posameznim kupčevalec, če se jih več skupaj zbere, vrečo moke za isto cenó. Pa naj zadostuje za sedaj le to.

Kar se tiče krošnjarstva imamo vsaj nekaj upanja, da bosta vlada in državni zbor to reč kmalo spravila v prave meje. To tolažbo nam je dal tudi „Zweiter allgemeiner Delegirtentag der Specerei-, Material- und Vermischtwaaarenhändler“, ki je pretečeni teden zboroval na Dunaji. Kedaj pa se bo prodaja špirita in žganja občenemu blagru primerno uravnala, za to je pa, kakor vse kaže, v najbližnji prihodnosti manj upanja.

Naš namen pri tem dopisu je: opozoriti na vse omenjene težnje in krivice naše deželne in državne poslance. Več občemenjenih.

Radeče pri Zidanem mostu, 7. julija. Le redko se bere kje kak dopis iz našega kraja. Tudi sedaj ne bi prosil sl. vredništva nekoliko prostora, da mi ni prišla slučajno št. 146 „Slov. Naroda“ v roke. Ta številka ima neko notico, v kateri svetu naznanja, kakor da bi se bil pri nas po nekem ničvrednem človeku poskušal „atentat“ na našega milostljivega knezoškofa. Ta, v tej obliki neresnična, skoraj bi rekel, zlobna notica me sili, dogodek poročati, kakor se je v resnici vršil.

Po izpovedi navzočih prič se je žalostni dogodek tako-le vršil: Dné 26. p. m., nekaj minut nad četrto uro popoldan vstrelil je hlapec na pristavi g. Juvančiča svojega sodelalca brez vsakega povoda in vzroka v sence, tako, da se je v trenutku mrtev zgrudil. Zločinec šel je namreč po poobedku (južini) v sobo, vzel ondi puško in korakal potem proti ondotnemu stogu. Tam je bil ustreljeni Matija Kržan ter začuden neki rekel prišlecu: „Vidite ga borštmarja“. A v tem trenutku pomeril je zlodejec vanj, sprožil, smrtno ga zadel, vrgel puško iz rok in bežal v gozd. Zločinec, rojen na Štajarskem, služil je le-še malo časa tu, a dobil bil poslovilo s 1. t. m. Zeló je zamenjarjen, čudnega obnašanja, pozná pa že tudi prostore državnih ječ, ker jih je že poskušal zastran pretepa in poboja.

To je toraj dogodek sam na sebi, kakor mi ga je bilo poizvediti mogoče. Dovolite mi pa, da dostavim še par opazk „Narodovi“ notici. Da stavi „Narod“ dogodek na petek mesto soboto, to se lahko zgodi, a čemu deva ga pa v zvezo s potovanjem mil. knezoškofa, ker bil bi saj lahko znal, da so knezoškof še le v soboto popoldan odšli na Dolenjsko, in da bi toraj v petek kaj tacega bilo nemogoče? Ne vem nadalje, kako da se zamore govoriti o napadu, ker je bil, kar je razvidno iz zgornjega poročila, zločinec že mnogo preje ubežal v gozd, kakor pa so se pripeljali mil. knezoškof na pol ure od tukaj oddaljeno štacijo Zidan most.

Kaj da „Slov. Narod“ s to notico namerava, mi ni znano. Povem mu pa — na kar je notičar njegov čisto pozabil — da smo bili vsi prav oveseljeni, ko smo zvedeli, da so milostljivi knezeškof izvolili pot skoz naš trg in da smo jih vsi, kolikor je bilo v tej hitrici mogoče, prav srčno pozdravili, duhovščina, kakor sl. c. k. sodniški urad in občinsko zastopništvo in farani, kolikor je na tak dan mogoče.

Res sicer „Slov. Narod.“ pravi: Prodamo, kakor smo skupili — nismo porok za resnico. Čemu toraj ste pa to naznanili? Mar li se celo občino razžaljive notice po ulicah poberajo? Naj bila bi že kaka druga malomarna novica, za katero se nikdo ne zmeni, naj bi že bilo, a s takimi pa ni tako.

Od Žalca, 6. julija. (Kmetijska družba in posojilnice.) Naši Samo-Nemci niso našli nikdar prijazne bese za zavode denarstvene, ki so jih slovenski rodoljubi začeli vstanovljati ljudstvu vsaj deloma v korist. Posojilnice so poskusile emancipovati od „nemškega“ kapitala.

Ker so pa nasprotniki sprevideli, da s samim obrekovanjem ne opravijo ničesar, lotili so se dela, ter po vzgledu posojilnic ustanovili prvi zavod v Razvanji pri Mariboru, to pa na jednaki podlagi, kakor so te preklicane posojilnice po sestavi Reiffeisenove.

Kmetijska družba štajarska je že nekterekrti zatrjevala, da se ne meša v politiko. Ali tega ji pač živa duša ne bode mogla več verovati, odkar je pred zadnjimi volitvami še v občenem zboru sprejela resolucija, ktera društvenikom na srce poklada, naj bi delovali na to, da bi se čem več „liberalnega“ duha spravilo v zakonodajna zastopništva.

Povodom ustanovljenja omenjene posojilne zadruge nemško-nacionalci ne morejo dovolj preхва-

lirati takih zavodov, vendar tega svojim bralcem časniki ne povedó, da ista hvala veljá tudi toliko obrekovanim zavodom, slovenskim posojilnicam.

Še celó „neutralna“ družba kmetijska podpira zadrugo v Razvanji, kakor to poroča „Gospodarski Glasnik“ v svoji zadnji številki na strani 154, in dostavlja, da bo zadruga denarjev kmalo dobila in potem začela delovati. List našteva imena mož, ki so sestavili poseben odbor za ustanovljanje „nemških“ posojilnic in dotične kroge opozarja, „naj se obrnejo do ovega odbora, vzlasti zastran pravil, ki morajo strogo po Reiffeisenovih biti izdelana, kajti denarstvena podpora je takim zadrugam zagotovljena le, ako so vse v deželi jednako osnovane in vrejene“.

Ko bi kmetijska družba stala na podlagi neutralnosti, to bi ne smela podpirati „nemško-nacionalnega“ zavoda; če pa to dela samo „za dobrega voljo“, potem bi z jednako vnemo morala povpspeševati tudi naše posojilnice. M. D—n.

Domače novice.

(Provincijal) čč. oo. frančiškanov kranjsko-hrvaške pokrajine sv. Križa je postal dosedanji kapiteljski vikar, prečast. P. Eustahij Ozimek. Kustos provincije: P. Albert Pintar. Definitorji: PP. Tadej Gregorič, Rudolf Dolinšek, Viktor Jerančič in Placid Fabiani. Druge volitve se še vršijo.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) udeleži se slavnosti na Prevojah v nedeljo 11. t. m. Vsled tega se že objavljeni pevski večer v tukajšnji Čitalnici preloži. — Taisti gg. pevci in drugi društveniki, ki se bodo udeležili, naj se zadnji čas jutri v petek do 12. ure dopoldne oglašé pri predsedniku g. Antonu Jeločniku, da bode mogoče naznatiti število udeležencev. Zjutraj v nedeljo ob 8. uri pa bode sv. maša v spomin sv. Cirila in Metoda v cerkvi sv. Petra, kakor je bilo že naznanjeno, po sv. maši pa skupni zajutrek na „Perlesovi pristavi“ poleg Reseljave ceste. Odbor.

(Polletni sklep računov „Kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice“) v Ljubljani izkaže, dohodkov: 68.964 gl. 73 kr., stroškov: 61.475 gl. 73 kr. Gotovine v blagajni in naloženo pri drugih denarnih zavodih: 7489 gl. Dana posojila prvega pol leta: 43.245 gl., vrnena posojila: 38.014 gl. Stanje posojil koncem prvega pol leta: 54.828 gl. 29 kr. Vplačane hranilne vloge: 26.742 gl. 62 kr., izplačane hranilne vloge: 17.085 gl. 10 kr. Stanje hranilnih vlog koncem prvega pol leta: 48.065 gl. 77 kr. Uradni dan posojilnice je vsaki torek zjutraj.

(Plinova svečava) napeljala se bode po predlogu mestnega odbornika g. Valentinčiča tudi v Švicarijo pod Tivoli, ker si je ondašnji restavrater g. Eder želi in je pripravljen polovico stroškov iz lastnega plačati, ne da bi si prilastoval do napeljave kako lastniško pravico. Mesto bo v ta namen po predlogu g. Hribarja izdalo še kakih 300 gold., za kar se bo pa g. Ederju zakupnina za 15 gold. povišala, s čemur se bode namreč denar po 5% obrestoval.

(Vojaška godba) svirala je danes popoldne pod Tivoli.

(Šest let) hude ječe dobil je pred porotno sodnijo Janez Knific iz Smednika zaradi hudo delstva uboja. Letošnji predpust je bil L. Javka s tako silo z lopato po glavi vsekal, da je taisti umrl.

(Pred porotniki) stal je 19letni Jožef Melek iz Črne Vasi pod Ljubljano zaradi noža. Na sv. Jožefa dan zasadil ga je bil Mateju Kraljiču tako nesrečno v stegno, da je ranjenca kri otekla in je umrl. Melek dravi, da se je branil, kar so mu porotniki tudi pritrdili; vsled tega ga je sodnija le na petmesečni zapor obsodila.

(Iz Hrašč pri Hrenovicah) se nam 7. t. m. sporoča: Včeraj ob 1/2 11. uri zvečer prestraši nas krik: ogenj! gori! Glej, na koncu vasi vnelo se je malo poslopje, gori tudi že zraven sosedova hiša. Ljudje hité na pogorišče pomagat in reševati, kar se le dá. Iz bližnjih vasi so naglo pomagali tu, celó Postojnska požarna bramba prihití z brizgalnico. Tu se je pokazalo, kaj koristijo pri brizgalnicah sesalne cevi. Daleč od pogorišča so napeljali vodo in s tem ogenj omejili na isti kraj, kjer je ravno razsajal. Ko bi tega ne bilo, nevarnost pretila je vsaj

polovici vasi. Hiše so namreč blizo vkup in s slamo krite. Slava in zahvala vrlim gasilec! Kako je ogenj nastal, se ne vé. Oba posestnika sta za malo svota zavarovana.

(Roparja) napadla sta 25. m. m. štajarskega posestnika Marka Fideršeka iz Skerbelj, ko se je iz Rogaskega somenja domu vračal. Ničvredna hudodelca sta: bajtar Matevž Mohorka iz Skerbelj in pa bajtarski sin France Sardinšek iz Lipnje Gore. Čakala sta v Savberjevem gozdu na Fideršeka nič hudega slutečega ob cesti za debelim kostanjevim hlodom skrita. Vrgla sta ga na tla ter sta mu pobrala 82 glđ. denarja. Fideršek ima tudi več lahkih ran na vratu in po obrazu. Napadeni je klical na pomoč in hvala Bogu, ne zastoj. Kmalo so se pokazali ljudje, na kar sta jo zlodeja pobrisala, toda ne za dolgo časa. Orožniki so ju še tisti večer staknili in e. kr. Ptujski okrajni sodnji izročili.

(Poduk), kako naj se ljudstvo kolere varuje, izdal bode te dni Ljubljanski magistrat, ki je tudi sicer že vse možne korake vkrenil, da bi obvaroval Ljubljano te grozne šibe božje, ktera se v Trstu in Reki vedno bolj razvija. Hóтели in šole se bodo vsak dan desinficirali, za čiščenje javnih prostorov po vojašnicah skrbi pa v sporazumljeni z magistratom vojaška oblast. Komisije sestavljene iz mestnih zdravnikov, mestnih uradnikov in okrajnih načelnikov preiskujejo že hiše, da se o posebnosti snage ali nesnage prepričajo in gledé poslednje potrebno vkrenejo. Tujce, došle iz Trsta in Reke, preiskavali bodo zdravniki takoj na kolodvoru, ker je dokazano, da se kolera najhitreje po popotnih ljudeh zanese, ki iz okuženih krajev dojdejo. Kdor bi za kolero zbolel, prenesli ga bodo takoj v hiralnico v Kravji dolini, kjer je eden oddelek bolnikom te vrste določen.

Telegrami.

Dunaj, 8. julija Ponesrečene hribolazce grofa Pallavicinija in tovariše našli so iskaloči včeraj v propadu med Glocknerjem in Pastereo. (Grof Pallavicini je šel namreč s 4 spremljevalci 25. junija na „Veliki Zvonik“ in ga od takrat ni nihče več videl. Sluti se, da jih je pobral sneženi plaz in s saboj v propad odnesel. Vredn.)

London, 8. julija. Rusija je velesilam objavila, da Batum preneha biti prosta luka. „Reuter“ misli, da Angležem to ne bo na posebno škodo. Velesile bodo k večjemu le diplomatičen ugovor napravile in se jim bo menda tudi Angleška pridružila.

Benetke, 7. julija. V pokrajini zbolelo je 11 ljudi za kolero 4 so pa umrli.

Bruselj, 7. julija. Na univerzi je nastal popoludne ogenj, ki je vso desno stran z akademično dvorano vred vničil. Eden del knjižnice so vendar rešili.

Umrli so:

6. julija. Berta Kersnik, knjigovodjeva hči, 10 mes., Ključaničarske ulice št. 3, ošpice. — Anton Porenta, mesar, 36 let, sv. Petra cesta št. 75, krvavenje želodca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	teplomera po Celziju			
7. u. zjut.	737-82	+19.4	sl. svzh.	jasno	0-00	
7. 2. u. pop.	735-92	+28.2	sl. jzap.	jasno		
9. u. zveč.	735-42	+21.8	sl. jvzh.	jasno		

Jasno in silna soparica. Zvečer se je na severu, pozneje tudi na jugu bliskalo. Srednja temperatura 23.2° C., za 4-6 nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 20 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 95 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	118 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	102 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	276 „ 50 „
London	126 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 02 „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	62 „ — „

Izdajatelj in odgovorni treditnik Josip Jerič.

Tuji.

6. julija.

Pri **Maliču**: L. Schiedermaier, trgovec, iz Norimberka, — Ernst Arendt, tovarnar, iz Liège. — Rötter, Felber, Wagner, Rau, Schiel, Laeem, Löwy in Luksch, trgovca, z Dunaja. — M. Lagarus, optikar, z Dunaja. — J. Geiger, trgovec, iz Linca. — Ana Dolschani, posestnica, iz Gorice. — A. Gatsch, trgovec, iz Kostanjevice.

Pri **Stonu**: Franklin Petzer, trgovec, z Dunaja. — N. Strakosch, trgovec, iz Prage. — A. Fischer, trgovec, s soprogo, iz Brna. — Kondor in Hojas, profesorja, iz Csurgó. — Ludovik Signjar, c. k. stožnik, s soprogo, iz Zagreba. — Janez Peternel, c. k. nadporočnik, iz Celovca. — Alojz Pesarič, c. k. dež. sodnijski svetnik, iz Celja. — J. Keržič, župnik, iz Jesenic. — S. Lubez, c. k. uradnik, iz Trsta. — Fr. Košar, c. k. duhovnik, v pokoju, iz Gorice. — Frano Hmelak, trgovec, z družino, iz Gorice. — M. Balaš, zasebnik, z družino, iz Karlova.

Deželno gledališče v Ljubljani.

Začasna objava.

Po celi Evropi slavnoznani cesarsko ruski in perzijski dvorni prestidigitatér, magnetizér in čitatelj mislij

prof. Becker,

kojega je že več vladarjev odlikovalo in kot najboljšega izvirnega posebnika med to vrsto umetniki proglasilo, napravil bo bodoči teden v Ljubljanskem deželnem gledališči 3 svojih slavnoznanih

velikih predstav magije, fantazije in protispiritizma,

ki so si po vsi Evropi občno priznanje priborile. Kjer so se dajale, povsod so bili prostori razprodani.

Gledišče je dobro prezračeno.

Vse drugo povedale bodo bodoče anonce in plakati.

Julij Loéry,

poslovodja in tajnik.

(1)

Oglas.

1000 knjig „Lira in Cvetje“

zbirka vsakovrstnih pesni je naprodaj, ktere je ranjki gosp. Ivan Dolinar založil in na svitlo dal, in kterih, žal, ni utegnjl razprodati, in je tiskovina še na dolgu. Da se ranjcemu gosp. Dolinar-ju čast reši, priporočam to knjigo vsm čast. rodoljubom in prijateljem soproga ranjcega in sicer po znižani ceni 40 kr. za vsaki zvezek, prost poštnine.

S spoštovanjem

Katarina vdova Dolinar.

Trst.

(2)

Via Ferriera št. 323.

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

boleznim na plučih in na vratu (jetiki, naduhi in boleznim v krljlu [Kehlkopf]).

Izenadljivi so vspehi! (30)

Knjižica o tem razpošilja se zastoj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjiga:

Die landwirtschaftlichen Gesetze u. Verordnungen des Herzogthums Krain.

Za poljedelce in gozdarje, politiške uradnike, občinske prodajalnike, osebito za kranjske učitelje in učiteljske pripravnike.

S pojasnili izdal na svitlo prof.

Vilj. Linhart.

6 pól v 8°. Cena mehko vezani knjižici je 50, po pošti 55 kr.

Ta knjižica obseva vse poljedelske postave in ukaze za Kranjsko: postavo za tišje varstvo, pokončavanje mršicov, poljsko varstvo, za pokončavanje predenice, v obrambo ribarenja itd., s primernimi prirodoslovnimi in poljedelskimi pojasnili. Tudi priložene razprave o „tišjem varstvu“, „predenici“, „sumnem ribarstvu“, „trtni uši“ ita. obsejajo mnogo poučljivega in zanimivega. Dodatek razpravlja vrednost gošda in najvažnejše določbe gozdarskega zakona. Ker je gotovo toplo želeli, da se razširja zvanje poljedelskih postav, kajti take zbirke gledé teh postav smo dozdaj pogrežali, bode ta knjiga istinito odpomogla živl potrditi. Priporočamo jo toraj vsem onim, ki se pečajo s poljedelstvom, osebito pa velečestiti duhovščini in kranjskemu učiteljstvu.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Izbran obseg nekterih posebno izbornih del bogoslovne književnosti.

Bremscheid, Die sociale Bedeutung der kathol. Kirche	—74	
Brück, Lehrbuch der Kirchengeschichte	6.70	
Brucker, Die geistlichen Exeritien des hl. Ignatius	1.35	
Cerkveni govornik slovenskiga duhovstva za vse nedelje in zapovedane praznike skozi leto. I. tečaj	2.20	
Chaignon-Mittertutzner, Betrachtungen für Priester oder: „Der Priester heiligigt durch die Uebung des Gebetes“. 5 delov	1.20	po milani ceni
Deharbe-Schneider, Examen ad usum cleri	1.24	
Dubois, Der praktische Seelsorger	2.17	
Einspieler, Jedro katoliškega nauka	—80	
— Krščanski nauk:		
Blagoslovila	—50	
Varuj se hudega	—80	
Stori dobro	1.60	
Einspieler-Mraz, Šolske katekeze:		
za prvenec	—40	
za višji razred	1.20	
Ftis, Stavbinski slogi, zlasti krščanski, njih razvoj in kratka zgodovina z dodatkom o zidanji in popraviljanji cerkvá. V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 alikami	6.50	
Knjigo imamo tudi v ličnih in solidnih vezih.		
Funk, Opera patrum apostolicorum, 2 zvezka	11.16	
Gury, Compendium theologiae moralis	5.77	
Jungmann, Theorie der geistlichen Beredsamkeit 2 dela	7.44	
Keller, Hundert St. Antonius-Geschichten	—62	
Kist, Exempelbuch für Priester u. Volk, 2 zvezka	5.20	
Klofutar, Commentarius in epistolam s. apostoli Pauli ad Romanos	2.—	
— Commentarius in evangelium s. Joannis	2.—	
— „ „ „ s. Matthaei	2.—	
Klofutar, Svete listne bukve katoliške cerkve ali razlaga in dejanska obravnava vseh listov, ki se berejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih celega leta	2.—	
Kosec, Krščansko katoliško naravoslovje	—80	
— Spovednik in njegova služba	1.20	
Melcher, Neunundneunzig Pastorationsbriefe an einen Pfarrer, 2 zvezka	3.72	
Müller-Widemayr, Volks-Predigten, II. zvezek: Pesttags-Predigten	2.40	
Müller, Theologia Moralis, 3 zvezki	9.—	
Rudiger, Geistliche Reden, I. zvezek	2.—	
Scaramelli, Anleitung zur Ascese, 4 zvezki	10.54	
Schäfer, Bibel und Wissenschaft	2.23	
Scheeben, Herrlichkeiten der göttlichen Gnade	1.86	
Schleinitzer, Muster des Predigers	5.20	
Schlör, Clericus orans atque meditans, vezano	1.50	
Schmitt, Erklärung des mittleren Deharbe'schen Katechismus, 3 zvezki	9.30	
Schneider-Lehmkuhl, Manuale sacerdotum, Ed. X.	3.41	
Schweitz, Theologia fundamentalis seu generalis, Ed. VII.	4.—	
— Compendium theologiae dogmaticae, I/II. Ed. II.	6.—	
Stöckl, Das Christenthum und die modernen Irrthümer	2.79	
Seeto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškiga, od apostolskiga sedeža poterenjena sv. pisma, ki ga je iz Vulgate ponemčil in razložil dr. J. F. Allioli, v 6 debelih zvezkov vezanih	16.—	
Tappehorn, Verwaltung des Buss-Sakramentes	2.48	
Thalhofer, Erklärung der Psalmen	5.95	
Toussaint, Rette deine Seele	1.86	
Vering, Lehrbuch des Kirchenrechtes, 2 zvezka	8.68	
Zollner, Bibliothek für Prediger, 7 zvezkov	21.08	
Zupančič, Duhovno pastirstvo I/IV.	3.80	

Prav tako nam je vedna skrb za točno izvrševanje naročil na knjige, ki niso tu omenjene, ktere tudi na ogled in izbero jako radi pošljamo.

(2)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani, stolni trg št. 6.